

Spoštovani gospod
doc. dr. Marko Vudrag, dr. med., spec.
NIJZ OBMOČNA ENOTA NOVA GORICA
Vipavska cesta 13
5000 Nova gorica

Številka: 1810-1/2023-43
Ljubljana, 31. 1. 2023

Zadeva: Letno poročilo o delovanju Programa Svit za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2022

SLOVENIJA:

Od 1. 1. do 31. 12. 2022 so bile v program povabljene 314.803 osebe in 313.578 osebam je bilo vabilo tudi vročeno. Izjavo o sodelovanju je vrnilo 198.916 oseb (63,43 %). Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 11.332 (5,70 %) oseb. V programu ni želelo sodelovati 296 oseb (0,09 %). Komplet testerjev za odvzem dveh vzorcev blata na prikrito krvavitev blata je bil poslan 187.678 osebam. Za analizo primerne vzorce je do 31. 12. 2022 vrnilo 177.575 (94,16 %) oseb. Med analiziranimi osebami je imelo 168.018 (94,62 %) oseb negativen izvid in 9.557 (5,38 %) oseb pozitiven izvid. Presejane je bilo 59,05 % povabljene populacije. V letu 2022 je bilo izvedenih 9.445 kolonoskopij v 25 pooblaščenih kolonoskopskih centrih in dveh izpostavah.

Vabljenje ciljne populacije po mesecih prikazuje Tabela 1. Podrobnejša analiza odzivnosti po zdravstvenih regijah (glej Tabelo 2) je pokazala najvišjo odzivnost vabljenih v program v zdravstveni regiji Kranj (66,45 %), najnižjo pa v zdravstveni regiji Koper (59,49 %).

Tabela 1. Vabljenje oseb ciljne populacije v Program Svit v letu 2022.

Mesec vabljenja	Letnica rojstva												
Januar	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Februar	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Marec	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
April	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Maj	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Junij	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Julij	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Avgust	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
September	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
Oktober	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
November	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972
December	1948	1950	1952	1954	1956	1958	1960	1962	1964	1966	1968	1970	1972

Tabela 2. Odzivnost vabljenih v Program Svit na ravni Slovenije in po zdravstvenih regijah v letu 2022.

Zdravstvena regija	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
CELJE	63,96%	57,60%	70,06%
KOPER	59,49%	54,21%	64,68%
KRANJ	66,45%	61,60%	70,88%
LJUBLJANA	64,02%	58,21%	69,38%
MARIBOR	60,66%	54,53%	66,54%
MURSKA SOBOTA	61,53%	55,26%	67,30%
NOVA GORICA	66,31%	61,04%	71,40%
NOVO MESTO	64,53%	57,54%	71,29%
RAVNE NA KOROŠKEM	66,11%	60,50%	71,66%
SLOVENIJA	63,43%	57,54%	69,00%

Odkritih je bilo 173 primerov raka debelega črevesa in danke, 1.757 oseb je imelo napredovali adenom, kar predstavlja večje tveganje za nastanek raka. Tabela 3 prikazuje vrsto in delež odkrite patologije pri osebah z opravljeno prvo kolonoskopijo v letu 2022. Navedeni podatki so odraz preliminarne analize na dan 12. 1. 2023.

Tabela 3. Vrsta in delež odkrite patologije pri osebah z opravljeno prvo kolonoskopijo v letu 2022.

Odkrita patologija	število	delež
Karcinom	173	1,91%
Suspektno za karcinom	18	0,20%
Limfom	3	0,03%
Nevroendokrini tumor	7	0,08%
Napredovali adenom	1.757	19,43%
Ne-napredovali adenom	3.400	37,59%
Sesilna serirana lezija	431	4,77%
Hiperplastični polip	405	4,48%
Druge ne-neoplastične najdbe	388	4,29%
Najdbe brez vzorcev za histologijo	1.615	17,86%
Brez najdb	848	9,38%
Skupaj	9.045	100,00%

ZDRAVSTVENA REGIJA NOVA GORICA:

Od 1. 1. do 31. 12. 2022 je bilo v program povabljenih 16.352 oseb, od tega 8.042 moških in 8.310 žensk. 16.311 osebam, od tega 8.010 moškim in 8.301 ženski je bilo vabilo tudi vročeno. Izjavo o sodelovanju je vrnilo 10.816 (66,31 %) oseb, od tega 4.889 (61,04 %) moških in 5.927 (71,40 %) žensk. Zaradi začasnih ali trajnih izključitvenih kriterijev (kolonoskopija v zadnjih treh letih z odstranjenimi polipi ali brez, rak debelega črevesa ali danke in kronična vnetna črevesna bolezen) je bilo izključenih 631 (5,83 %) oseb, od tega 290 moških in 341 žensk. V programu ni želelo sodelovati 11 oseb (0,07 %), od tega 8 moških in 3 ženske. Od 9.801 vrnjenega kompleta vzorca blata primerne za analizo je bilo

9.275 (94,63 %) testov negativnih in 526 (5,37 %) testov pozitivnih. Presejane je bilo 62,71 % povabljenih populacije. Odzivnost vabljenih po občinah prikazuje Tabela 4.

Tabela 4. Odzivnost vabljenih v zdravstveni regiji Nova Gorica po občinah v letu 2022.

Občina	Odzivnost	Odzivnost - moški	Odzivnost - ženske
Kobarid	71,26%	65,34%	76,90%
Vipava	70,70%	67,10%	74,19%
Tolmin	69,54%	62,46%	76,79%
Renče-Vogrsko	68,48%	62,02%	74,52%
Šempeter-Vrtojba	68,35%	65,70%	70,78%
Miren-Kostanjevica	67,93%	61,72%	73,83%
Brda	66,56%	60,22%	72,56%
Ajdovščina	65,21%	59,99%	70,52%
Nova Gorica	64,67%	60,10%	68,95%
Bovec	63,31%	59,16%	67,42%
Kanal	61,11%	53,78%	68,03%
NOVA GORICA	66,31%	61,04%	71,40%

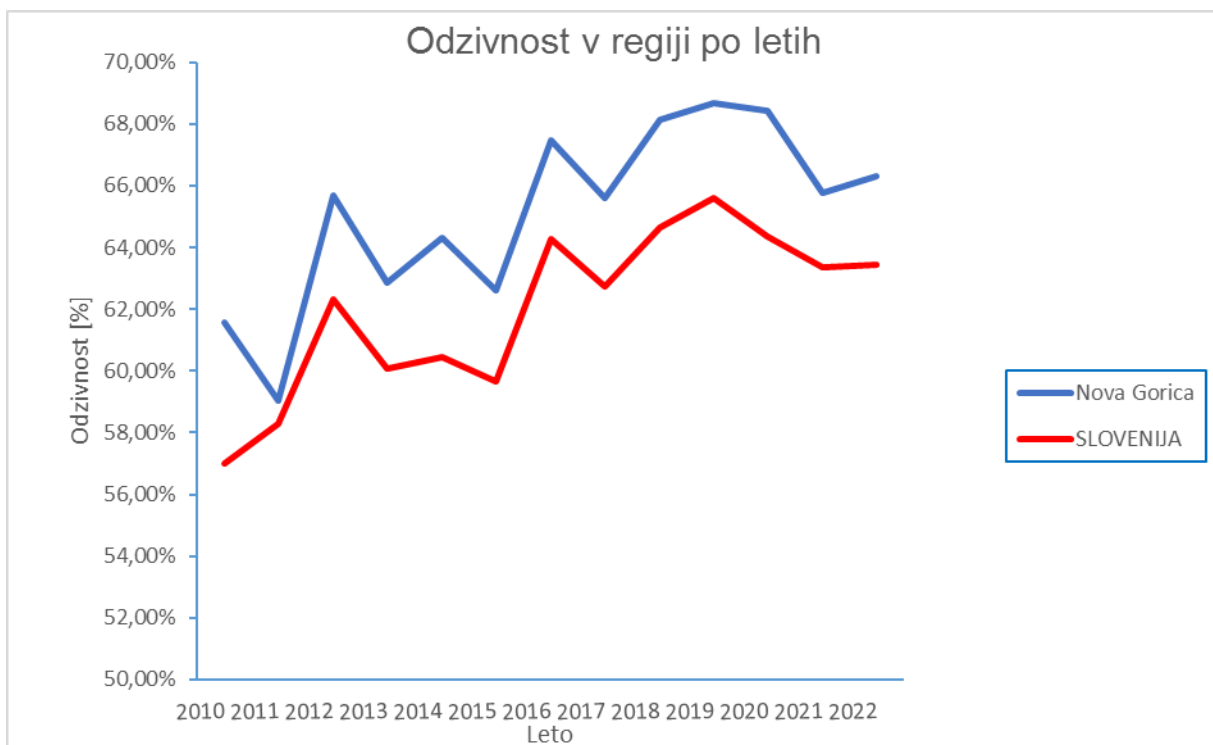
V letu 2022 je 501 oseba s pozitivnim testom na prikrito krvavitev v blatu prvič opravila kolonoskopijo. Odkritih je bilo 12 primerov raka debelega črevesa in danke, 95 oseb je imelo napredovali adenom, kar predstavlja večje tveganje za nastanek raka.

Odzivnost po občinah v obdobju od leta 2018 do 2022 prikazuje Tabela 5. Gibanje odzivnosti v zdravstveni regiji Nova Gorica v primerjavi z gibanjem odzivnosti v Sloveniji prikazuje Graf 1.

Tabela 5. Odzivnost po občinah v obdobju od leta 2018 do 2022 v zdravstveni regiji Nova Gorica.

Občina	2018	2019	2020	2021	2022
Ajdovščina	66,48%	70,37%	66,92%	66,71%	65,21%
Bovec	67,77%	62,55%	66,35%	61,39%	63,31%
Brda	67,06%	69,63%	66,70%	63,14%	66,56%
Kanal	62,18%	67,32%	63,63%	64,34%	61,11%
Kobarid	71,77%	70,38%	72,32%	67,82%	71,26%
Miren-Kostanjevica	69,80%	70,11%	70,30%	67,38%	67,93%
Nova Gorica	67,44%	66,57%	68,32%	64,20%	64,67%
Renče-Vogrsko	68,78%	70,82%	70,36%	67,75%	68,48%
Šempeter-Vrtojba	71,83%	72,59%	70,89%	69,15%	68,35%
Tolmin	70,46%	71,91%	68,82%	68,10%	69,54%
Vipava	71,27%	64,00%	72,74%	64,95%	70,70%
Nova Gorica	68,12%	68,68%	68,42%	65,75%	66,31%

Graf 1. Gibanje odzivnosti v zdravstveni regiji Nova Gorica v primerjavi z gibanjem odzivnosti v Sloveniji.

Ob kakršnikoli objavi teh podatkov je potrebno navesti vir: Nacionalni inštitut za javno zdravje, Center za zgodnje odkrivanje raka.

Po podatkih zdravstveno vzgojnih centrov iz zdravstvene regije Nova Gorica v regiji trenutno ne deluje nobena Svitova kontaktna točka.

Zavedamo se, da je covid-19 v preteklih letih močno vplival na komunikacijske poti in s tem na možnosti promocije Programa Svit. Ker je učinkovito komuniciranje Programa Svit mozaik vseh komunikacijskih aktivnosti, je izjemno pomembno, da ključno sporočilo programa – da je sodelovanje v Programu Svit modra odločitev – pride do prebivalstva, lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij. Pri tem ima ključno vlogo tudi komuniciranje vaše območne enote.

Prosimo vas, da si s svojimi strokovnimi sodelavci tudi v prihodnje intenzivno prizadevate za promocijo Programa Svit, s posebnim poudarkom na občinah, kjer je odzivnost v program nizka. Analiza podatkov o odzivnosti v letu 2022 je v primerjavi z odzivnostjo v letu 2021 pokazala upad odzivnosti v treh občinah (Ajdovščina, Kanal in Šempeter-Vrtojba).

Posebno pozornost velja posvetiti prepoznavanju razlogov, ki so do upada v odzivnosti pripeljali. Hkrati spodbujamo nadaljevanje sodelovanja z nevladnimi organizacijami, lokalnimi skupnostmi ter zdravstvenimi delavci osnovnega zdravstvenega varstva, saj si želimo, da bi s skupnimi aktivnostmi tudi v prihodnje stremeli k izboljšanju aktivnosti v vaši regiji. Prosimo vas, da jih seznanimate z odzivnostjo in potekom Programa Svit v vaši regiji.

Prav tako so ključni dobri odnosi z lokalnimi mediji, ki jih predvsem v času večjih nacionalnih medijskih kampanj (v mesecih marcu in novembru) prosite za lokalno podporo in morebitno brezplačno oglaševanje Programa Svit, čez vse leto pa jih kontinuirano obveščajte o poteku programa in morebitnih spremembah ali posebnostih.

Vsa podrobnejša pojasnila o organiziranju Svitovih dogodkov za splošno javnost (tudi s pomočjo modela debelega črevesa) dobite pri strokovnih sodelavkah za komuniciranje Doroteji Muhič in Jeleni Vuković (programsvit@nijz.si). Tiskana gradiva (zloženke, informativne knjižice, knjižne kazalke, informativne kartice in plakate različnih dimenzij) in drug material za promocijo Programa Svit naročite preko programsvit@nijz.si.

Zahvaljujemo se za vaš trud pri iskanju novih priložnosti za komuniciranje Programa Svit. Prepričani smo, da bodo naša skupna prizadevanja omogočila zastavljen cilj, in sicer, da bo odzivnost v program še višja.

S spoštovanjem,

dr. Dominika Novak Mlakar, dr. med., spec.
Vodja Programa Svit

Pripravil:
Gregor Mežek, dipl. jav. upr. (UN)

Priloga 1: Letno poročilo o delovanju Programa Svit za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2022.

V vednost:

- Kristina Brovč Jelušič
- Lara Čebren
- Polona Campolunghi

Način pošiljanja: elektronsko